

toevallig?

1 september 2024
Nieuw Buinen

wat bedoelen we met 'toeval'?

- een gebeurtenis die vooraf niet is te voorzien of te plannen
- hetzij positief (geluk)
of negatief (pech, ongeval)

wat bedoelen we met 'toeval'?

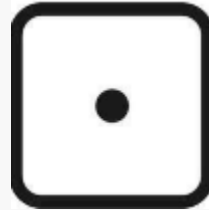
- een gebeurtenis die vooraf niet is te voorzien of te plannen
- hetzij positief (geluk) of negatief (pech, ongeval)
- 'toeval' afgeleid van 'toe-vallen'
= het overkomt je van boven

wat bedoelen we met 'toeval'?

- een gebeurtenis die vooraf niet is te voorzien of te plannen
- hetzij positief (geluk) of negatief (pech, ongeval)
- 'toeval' afgeleid van 'toe-vallen' = het overkomt je van boven

in deze studie is de vraag:

wat zegt de Bijbel over 'toeval'?

Prediker 9

tijd en toeval treffen allen

¹¹ Wederom zag ik onder de zon,
dat niet de snelsten de wedloop winnen...

d.w.z. niet altijd

הַמְלָחָמָה	וְלֹא	הַמְרוֹץ	לֹא	לְקָלִים	כִּי	תַּחַת - הַשֶּׁמֶשׁ	וַיֵּרָא	תַּחַת	וַיֵּרָא	וַיֵּרָא
de-strijd	en-niet	de-wedloop	tot ^{de} -machtige-mannen	tot ^{de} -snellen	niet dat	de-zon	en-zien	ik-keer-terug	zag	wederom-ik
de-strijd	noch	de-wedloop	de-sterksten	winnen-de-snelsten	niet dat	de-zon	onder	zag	wederom-ik	

חַן	לֹא	וְגַם	עֵשֶׂר	לֹא	וְגַם	לֶחֶם	לֹא	וְגַם	וְגַם	
genade	niet	en-ook	rijkdom	niet	en-ook	brood	niet	en-ook	en-ook	
de-gunst	noch	ook	de-rijkdom	de-schranderen	noch	ook	het-brood	de-wijzen	noch	ook

11 Wederom zag ik onder de zon,
dat niet de snelsten de wedloop winnen,
noch de sterksten de strijd...

oorlogen zijn vaak beslist door toevallige
gebeurtenissen (weer, onverwachte
wendingen, defecten, etc.)

הַמְלָחָמָה	וְלֹא	הַמְרוֹץ	לֹא	לְקָלִים	כִּי	תַּחַת - הַשֶּׁמֶשׁ	וְרָאָה	תַּחַת	וְרָאָה	שָׁבַתִּי
de-strijd	en-niet	de-wedloop	tot ^{de} -machtige-mannen	winnen-de-snelsten	dat	de-zon	en-zien	ik-keer-terug	zag	wederom-ik
de-strijd	noch	de-wedloop	de-sterksten	winnen-de-snelsten	niet dat	de-zon	onder	zag	wederom-ik	

חַן	וְגַם	עֲשָׂרָה	וְגַם	לְנֹבְנִים	וְגַם	לֶחֶם	לְחֻכְמִים	וְגַם	לֹא	וְגַם
genade	en-ook	rijkdom	en-ook	tot ^{de} -begrijpenden	en-ook	brood	tot ^{de} -wijzen	en-ook	en-ook	en-ook
de-gunst	noch	de-rijkdom	ook	de-schranderen	noch	het-brood	de-wijzen	ook	noch	ook

Prediker 9 (NBG⁺)

11 Wederom zag ik onder de zon,
dat niet de snelsten de wedloop winnen,
noch de sterksten de strijd,
noch ook de wijzen het brood...

*soms komt brood zomaar
uit de hemel vallen...*

שָׁבַתִּי וְרָאָה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי לֹא לְקַלִּים
הַמְרוֹץ וְלֹא לְגִבּוֹרִים הַמִּלְחָמָה
de-strijd tot^{de}-machtige-mannen en-niet de-wedloop tot^{de}-snellen niet dat de-zon onder en-zien ik-keer-terug
de-strijd de-sterksten noch de-wedloop winnen-de-snelsten niet dat de-zon onder zag wederom-ik

וְגַם לֹא לְחֻכְמִים לֶחֶם וְגַם לֹא לְנֹבְנִים עֶשֶׂר וְגַם לֹא לְיֹדְעִים חֵן
genade tot^{de}-wetenden niet en-ook rijkdom tot^{de}-begrijpenden niet en-ook brood tot^{de}-wijzen niet en-ook
de-gunst de-verstandigen noch ook de-rijkdom de-schranderen noch ook het-brood de-wijzen noch ook

Prediker 9 (NBG⁺)

11 Wederom zag ik onder de zon,
dat niet de snelsten de wedloop winnen,
noch de sterksten de strijd,
noch ook de wijzen het brood,
noch ook de schranderen de rijkdom...

*intelligentie garandeert geen rijkdom
domheid garandeert geen armoede*

שָׁבַתִּי וַיֵּרָא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי לֹא לַקְלִים
הַמְרוֹץ וְלֹא לַגְּבוּרִים הַמִּלְחָמָה
de-strijd tot^{de}-machtige-mannen en-niet de-wedloop tot^{de}-snellen niet dat de-zon onder en-zien ik-keer-terug
de-strijd de-sterksten noch de-wedloop winnen-de-snelsten niet dat de-zon onder zag wederom-ik

וְגַם לֹא לַחֲכָמִים לֶחֶם וְגַם לֹא לַנְּבֹנִים עֶשֶׂר וְגַם לֹא לַיֹּדְעִים חֵן
genade tot^{de}-wetenden niet en-ook rijkdom tot^{de}-begrijpenden niet en-ook brood tot^{de}-wijzen niet en-ook
de-gunst de-verstandigen noch ook de-rijkdom de-schranderen noch ook het-brood de-wijzen noch ook

11 Wederom zag ik onder de zon,
 dat niet de snelsten de wedloop winnen,
 noch de sterksten de strijd,
 noch ook de wijzen het brood,
 noch ook de schranderen de rijkdom,
 noch ook de verstandigen de gunst...

denk aan volksgunst bij verkiezingen

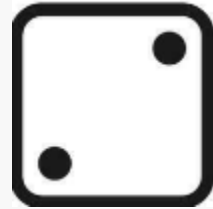
שָׁבַתִּי וַיֵּרָא תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי לֹא לְרַגְלַיִם תִּשְׁתַּחֲוֶה וְלֹא לְרַגְלַיִם תִּשְׁתַּחֲוֶה
 de-strijd tot^{de}-machtige-mannen en-niet de-wedloop tot^{de}-snellen niet dat de-zon onder en-zien ik-keer-terug
 de-strijd de-sterksten noch de-wedloop winnen-de-snelsten niet dat de-zon onder zag wederom-ik

וְגַם לֹא לְחֻכְמֵימָן לֹא לְחֻכְמֵימָן לֹא לְחֻכְמֵימָן וְגַם לֹא לְחֻכְמֵימָן לֹא לְחֻכְמֵימָן
 genade tot^{de}-wetenden niet en-ook rijkdom tot^{de}-begrijpenden niet en-ook brood tot^{de}-wijzen niet en-ook
 de-gunst de-verstandigen noch ook de-rijkdom de-schranderen noch ook het-brood de-wijzen noch ook

11 ... want tijd en **toeval** treffen hen allen.

= right time, right place

את-כלם	»	יְקַרְהוּ	וּפְגַע	עַתָּה	כִּי
allen-vanhen	»	hij-overkomt	en-pech	tijd	dat
hen-allen	-	treffen	en-toeval	tijd	want

Ruth 2

toevallig op het veld van Boaz

³ Zij ging dan heen
 en kwam en las op in het veld achter de maaiers;
bij geval trof zij het stuk land van Boaz,
 die uit het geslacht van Elimelech was.

NBV: het toeval wilde (???)

מְקַרָּה	וַיִּקַּר	אַחֲרֵי הַקְּצָרִים	בַּשָּׂדֶה	וַתִּלְקֹט	וַתָּבוֹא	וַתֵּלֶךְ
gebeuren-van-haar	en ¹ hij-gebeurt	de-oogstwerkers	in ^{het} -veld	en ¹ zij-raapt	en ¹ zij-komt	en ¹ zij-gaat
zij-trof	bij-geval	de-maaiers	in-het-veld	en-las-op	en-kwam	dan-zij-ging-heen

אֵלִימֶלֶךְ	מִמִּשְׁפַּחַת	אֲשֶׁר	לְבֵעֹז	הַשָּׂדֶה	חֶלְקֵת
Elimelech	van-af-familie-van	die	tot-Boaz	het-veld	portie-van
van-Elimelech	uit-het-geslacht	die-was	van-Boaz	land	het-stuk

³ Zij ging dan heen
 en kwam en las op in het veld achter de maaiers;
 bij geval trof zij het stuk land van Boaz,
die uit het geslacht van Elimelek was.

- = de vermogende man in Bethlehem (2:1)
- bij het begin van de gersteoogst (1:22)

מְקַרָּה	וַיִּקֶר	אַחֲרֵי הַקְּצָרִים	בַּשָּׂדֶה	וַתִּלְקֹט	וַתָּבוֹא	וַתֵּלֶךְ
gebeuren-vanhaar	en ^l hij-gebeurt	de-oogstwerkers	in ^{het} -veld	en ^l zij-raapt	en ^l zij-komt	en ^l zij-gaat
zij-trof	bij-geval	de-maaiers	in-het-veld	en-las-op	en-kwam	dan-zij-ging-heen

אֶלִּימֶלֶךְ	מִמִּשְׁפַּחַת	אֲשֶׁר	לְבֵעֹז	הַשָּׂדֶה	חֶלְקֵת
Elimelech	vanfamilie-van	die	totBoaz	hetveld	portie-van
van-Elimelech	uit-het-geslacht	die-was	van-Boaz	land	het-stuk

1Samuël 6

de koeien voor de ark

voorgeschiedenis:

- de ark in de tempel van Dagon
- derde dag Dagon onthand en onthoofd
- aambeien in Asdot, Gat en Ekron
- ark terug naar Israël...

⁹ ... indien zij de weg naar haar gebied opgaat,
naar Bet-semes...

= de nieuwe wagen met de ark en
voorgespannen (zogende) koeien

לא־	וְאִם	הַזֹּאת	הַגְּדוֹלָה	אֶת־הַרְעָה	לָנוּ	עָשָׂה	הוא	בֵּית־שֵׁמֶשׁ
niet	en	het	het	het	tot	hij	hij	Bet-Semes
niet	en-zo	dit	grote	onheil	- over- ons	die-heeft-gebracht	dan-Hij-is-het	naar-Beth~Semes

לָנוּ	הוא	הִיא	מְקֵרָה	בָּנוּ	נִגְעָה	יָדוּ	כִּי	לֹא	וַיֵּדְעוּ
tot	hij	hij	toeval	in	zij-raakt-aan	hand-van	niet	dat	en
ons	is-overkomen	het	dan-toevallig	ons	heeft-getroffen	zijn-hand	niet	dat	dan-wij-weten

⁹ ... dan is Hij het, die dit grote onheil over ons gebracht heeft.
 En zo niet, dan weten wij, dat niet Zijn hand ons getroffen heeft; dan is het ons **toevallig** overkomen.

alsof Gods hand en toeval tegenover elkaar zouden staan

לא־	וְאִם	הַזֹּאת	הַגְּדוֹלָה	אֶת־הַרְעָה	לָנוּ	עָשָׂה	הוּא	בֵּית־שֵׁמֶשׁ							
niet	en	indien	het	dit	het	grote	het	kwaad	»	tot	ons	hij	doet	hij	Bet-Semes
niet	en-zo	dit	grote	onheil	-	over- ons	die- heeft- gebracht	dan- Hij-is- het	naar- Beth~ Semes						

לָנוּ	הוּא	הִיא	מִקְרָה	בָּנוּ	נִגְעָה	יָדוֹ	כִּי	לֹא	וַיֵּדְעוּ								
tot	ons	is	over-	komen	het	dan-	toevallig	ons	heeft-	getroffen	zijn-	hand	niet	dat	dan-	wij-	weten

Lucas 10

toevallig kwam langs...

³¹ **Bij geval** daalde een priester af langs die weg; en deze zag hem, doch ging aan de overzijde voorbij.

NBV: toevallig

- *"evenzo een Leviet" (:32)*
- *de Samaritaan kwam niet 'toevallig' (:33)*

ΚΑΤΑ	ΣΥΓΚΥΡΙΑΝ ΔΕ	ΙΕΡΕΥΣ ΤΙΣ	ΚΑΤΕΒΑΙΝΕΝ	ΕΝ	ΤΗ ΟΔΩ
<i>in-overeenstemming-met</i>	<i>toeval</i>	<i>echter priester</i>	<i>een-zekere</i>	<i>-(hij)-daalde-af</i>	<i>in de weg</i>
Bij	geval	_ priester	een	daalde... ...af	langs _ weg

ΕΚΕΙΝΗ ΚΑΙ	ΙΔΩΝ	ΑΥΤΟΝ	ΑΝΤΙΠΑΡΗΛΘΕΝ
<i>die en</i>	<i> waarnemende</i>	<i>hem</i>	<i>-hij-ging-aan-de-overkant-voorbij</i>
die en	deze zag	hem	doch ging aan de overzijde voorbij

Spreuken 16

wie bestuurt het lot?

³³ Het **lot** wordt in de schoot geworpen,
maar elke beslissing daarvan is van *JAHWEH*.

= ontvangen om niet

אֶת-הַגּוֹרֵל

hetlot

het-lot

»

hij-wordt-tevoorschijn-geworpen

-

wordt-geworpen

יֹטֵל

in-de-boezem

in-de-schoot

בְּחֵיק

33 Het **lot** wordt in de schoot geworpen,
maar elke beslissing daarvan is van JAHWE.

o.a. het boek Esther getuigt hiervan:

- Haman had 'het pur' (=lot) geworpen om de Joden te vernietigen
- maar door Esthers gang tot koning (3e dag!) keerde het lot in het tegendeel (= Purim)
- de naam van God komt niet in het boek voor maar in 'het lot' is Hij er incognito

כָּל - מִשְׁפָּטוֹ

oordeel-van·hem elk

beslissing-daarvan elke

וּמִיָּהוָה

en-vanafJahwe

maar-is-van-de-HERE

Romeinen 9

God doet toevallen

11 Want toen de kinderen
nog niet geboren waren
en goed noch kwaad hadden gedaan...

of hadden 'gekozen' of 'aangenomen'...

ΜΗΤΩ	ΓΑΡ	ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΩΝ
toch-nog-niet	want	van-geboren-wordende
toen... ..nog niet	Want	de kinderen... ..geboren waren

ΜΗΔΕ	ΠΡΑΣΑΝΤΩΝ	ΤΙ	ΑΓΑΘΟΝ	Η	ΦΑΥΛΟΝ
noch	van-verrichtende	iets	goed	of	slecht
en	hadden gedaan	_	goed	noch	kwaad

¹¹ ... (opdat het verkiezend voornemen Gods zou blijven, niet *vanuit* werken, maar *vanuit degene die roept*)...

niet ons kiezen, maar Gods keuze is beslissend (vooraf!) is beslissend

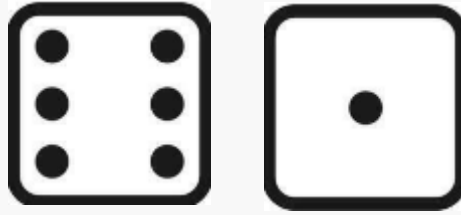
ΙΝΑ	Η	ΚΑΤ	ΕΚΛΟΓΗΝ	ΠΡΟΘΕΣΙΣ	ΤΟΥ	ΘΕΟΥ	ΜΕΝΗ	ΟΥΚ
opdat	het	in-overeenstemming-met	uitverkiezing	voornemen	van-de	God	dat-het-blijft	niet
opdat	het	_	verkiezend	voornemen	_	Gods	zou blijven	niet

ΕΞ	ΕΡΓΩΝ	ΑΛΛ	ΕΚ	ΤΟΥ	ΚΑΛΟΥΝΤΟΣ
van-uit	werken	maar	van-uit	degene	roepende
op grond van	werken	maar	op grond daarvan	dat Hij	riep

¹² werd tot haar gezegd:
De oudste zal de jongste dienstbaar zijn,

= een toevallig lot...

ΕΡΡΕΘΗ	ΑΥΤΗ	ΟΤΙ	Ο	ΜΕΙΖΩΝ	ΔΟΥΛΕΥΣΕΙ	ΤΩ	ΕΛΑΤΤΟΝΙ
-het-werd-uitgesproken	tot-haar	dat	de	grotere	(hij)-zal-slaaf-zijn	voor-de	mindere
werd... ..gezegd	tot haar	_	De	oudste	zal... ..dienstbaar zijn	de	jongste

Efeze 1

¹¹ ... in Hem, in wie wij ook het lotsdeel ontvangen hebben, waartoe wij tevoren bestemd waren krachtens het voornemen van Hem...

Gr. kleroo

= lett. door het lot aangewezen

de zegen in Christus is 'als een lot uit de loterij' = om niet ons toe gevallen

EN ΔΥΤΩ ΕΝ Ω ΚΑΙ ΕΚΛΗΡΩΘΗΜΕΝ

in hem in wie ook wij-werden-door-het-lot-te-werpen-toebedeeld | tevoren-bestemd-wordende
 in Hem in wie ook wij... ..het erfdeel ontvangen hebben waartoe wij tevoren bestemd waren

ΠΡΟΟΡΙΘΕΝΤΕΣ

ΚΑΤΑ ΠΡΟΘΕΣΙΝ ΤΟΥ
 in-overeenstemming-met voornemen van-degene
 krachtens het voornemen van Hem, die

11 ... die in alles werkt naar de raad van zijn wil...

Gr. ta panta = het al

- GOD beschikt en plaatst alles!!!

ΤΑ ΠΑΝΤΑ	ΕΝΕΡΓΟΥΝΤΟΣ	ΚΑΤΑ
de alle-dingen	in-werkende	in-overeenstemming-met
in alles	werkt	naar

ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ	ΤΟΥ ΘΕΛΗΜΑΤΟΣ	ΑΥΤΟΥ
de raad	van-de wil	van-hem
de raad	van wil	zijn

Staand op de beloften

opwekking 216

Staand' op de beloften
van mijn Heer en God
ga ik moedig voorwaarts
ondanks hoon en spot
Bergen zullen wank'len,
maar Gods Woord houdt stand,
veil'ge gids naar 't hemels vaderland.

Glorie, glorie!
Nimmer kan het eeuwig Woord
des Heren falen!
Glorie, glorie!
'k sta vast op de beloften
van mijn God!

Staand' op de beloften
van mijn Heer en God,
weet ik in Zijn hand geborgen
heel mijn lot.

Glorie en aanbidding zij de
hoogste Heer,
Zijn beloften falen nimmermeer.

Glorie, glorie!
Nimmer kan het eeuwig Woord
des Heren falen!
Glorie, glorie!
'k sta vast op de beloften
van mijn God!

Staand' op de beloften
van mijn Heer en God,
vind ik in Zijn Woord
de vreed' en waar genot.
Zijn beloften zijn, o, welk een heerlijkheid,
ja en amen, tot in eeuwigheid!

Glorie, glorie!
Nimmer kan het eeuwig Woord
des Heren falen!
Glorie, glorie!
'k sta vast op de beloften
van mijn God!

